

แมวโคราซ

ตอนที่ ๑ แมวไทยนำโชค

นางสาวรสสุคนธ์ ลิโตรเวชูน์
บรรณาธิการชั้นนำ各个方面
เรียบเรียงและรวบรวม

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา
King Rama IX Commemorative Library, Nakhon Ratchasima

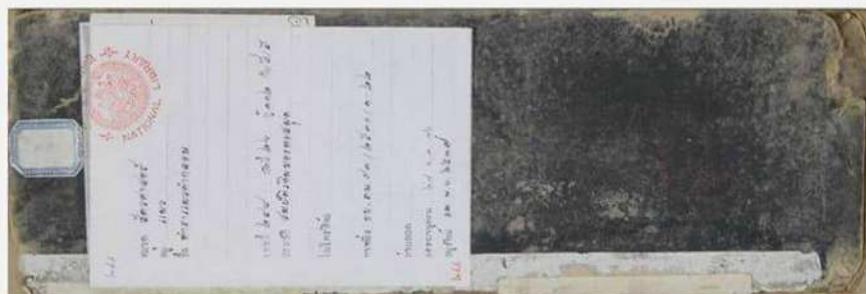
หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา
King Rama IX Commemorative Library, Nakhon Ratchasima

คนไทยโบราณมีความเชื่อว่าการได้แมวมาเลี้ยงไว้ในเรือนของตน หากแมวนั้นเป็นแมวที่ดี มีลักษณะมงคล จัดได้ว่าเป็นหน้าเป็นตาแก่เจ้าของ ผู้ใดพับเทียนเป็นเสน่ห์แก่คนเลี้ยงอีกด้วย เมื่อมีงานมงคลขึ้นบ้านใหม่ แมวเป็นหนึ่งในของที่จะได้รับมอบเพื่อความเป็นสิริมงคล หรือแม้กระทั่งในการก่อสร้างเพื่อป้องกันสัตว์อื่น เช่น หนูไปทำลายพระไตรปิฎก ความใกล้ชิดกับแมวของคนไทยมีมาอย่างช้านานแล้ว เทียนได้จากสุภาษิตโบราณ เช่น ปึงปลาประชดแมว ฝากปลาย่างไว กับแมว (กลุ่มหนังสือตัวเขียนและชารีก. สำนักหอสมุดแห่งชาติ, ๒๕๖๗, ออนไลน์)

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา
King Rama IX Commemorative Library, Nakhon Ratchasima

ภาพ ตำราแมวคำกลอน หนังสือสมุดไทยขาว เลขที่ ๒๔๘ สำนักหอสมุดแห่งชาติ

จากบันทึกในสมุดไทย

ตำราแมวคำกลอน พบว่าแมวที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทย หรือที่เรียกว่าแมวพันธุ์ไทย โบราณท่านจำแนกตามลักษณะของแมว โดยบอกลักษณะทั่วไปของแมวทั้งหมดตั้งแต่ หัว ลำตัว จุดทางว่ามีลักษณะอย่างไร และจะบ่งด้วยบวกคุณประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เลี้ยง ซึ่งตามตำราได้กล่าวถึง แมวมงคล ๑๗ ชนิด ได้แก่ นิลรัตน์ วิลากศุภลักษณ์ เก้าแต้ม มาเลศ แซมเดวตระ รัตนกำพล วิเชียรมารา นิลจักร มุลิลา กรอบแวน ปศเดวตระ กระจอก โสหเสพย์ การเวก จตุบุท กอนชา (กลุ่มหนังสือตัวเขียนและ Jarvis. สำนักหอสมุดแห่งชาติ, ๒๕๖๔, อ่อนโน้น)

แมวมงคล ๑๗ ชนิด

ภาพจากหนังสือ แมวไทย

ในตำราเมวโบราณได้กล่าวถึงแมวมงคล แมวที่ให้คุณแก่ผู้เลี้ยงจำนวน ๑๗ สายพันธุ์
แต่ปัจจุบันมีแมวที่ยังไม่สูญพันธุ์เพียง ๔ สายพันธุ์เท่านั้น คือ **แมวโคราช แมวศุภลักษณ์**
แมววิเชียรมาศ และแมวโกนจา

แมวโคราช เป็นแมวที่
จะนำความสุขมาให้
นำมงคลมาให้

แมวศุภลักษณ์
คลาดเคล้าจาก
อันตราย ได้ยศ
มีเกียรติ

แมววิเชียรมาศ
แมวมงคลช่วยให้
ทรัพย์เพิ่มพูน

แมวโกนจา
ผู้คนเกรงขาม
ให้ความเคารพ

แมวโคราซ แมวมองคล

“ใครพบเร่งให้อุปถัมภ์ แมวนี้นักจักน้ำซึ่งสุขสวัสดิ์มงคล”

แมว นางเอก หรือคอกอกเจ้า'

ภาพจากตัวราชบูรีกษณะแมวและนก ฉบับลงเดิจพะນหาสมกเจ้า กองพระยาป่าเชาวิทยาลงกรณ์

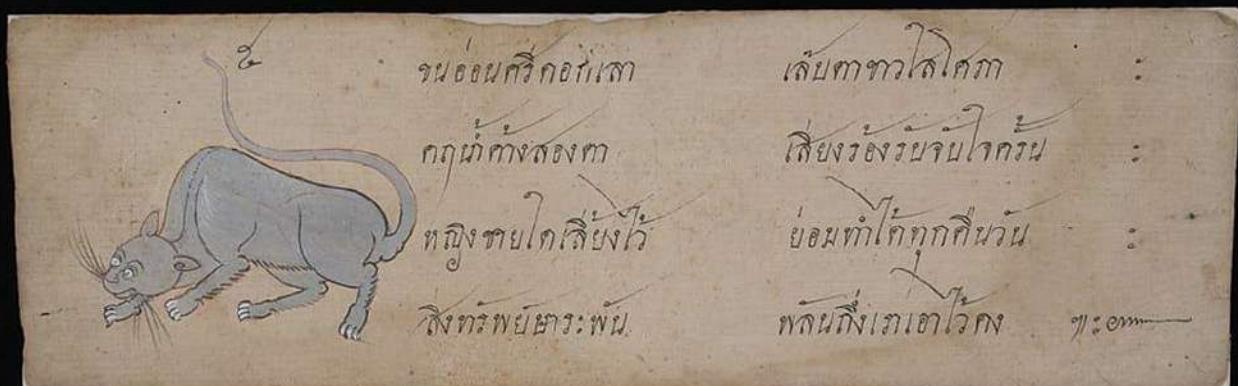
แมวโคราช เป็นแมวพันธุ์ไทยโบราณ
ได้รับชื่อพระราชทานจากพระบาทสมเด็จ
พระปุทธรัตน์เลิศหล้านภาลัย โดยใช้แหล่งกำเนิด
ของแมวเป็นชื่อเรียกพันธุ์แมว ซึ่งเชื่อว่าอยู่ที่
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา หรือโคราช
นั่นเอง อีกทั้งชาวต่างประเทศ มักตั้งชื่อแมวตาม
ชื่อถิ่นกำเนิด จึงเรียกแมวพันธุ์นี้ว่า Korat ในอดีต
นิยมน้ำแมวโคราชไปมอบให้แก่ผู้ที่เคารพนับถือ
ผู้เลี้ยงจะมีแต่ความสุข ความมงคล และยิ่งแมวมี
หางหงิกอมากเท่าไร ก็จะยิ่งให้โชคภราณมากขึ้น
อีกด้วย นอกจากชื่อ **แมวโคราช** แล้ว ยังเรียก
แมวพันธุ์นี้ ตามลีขินที่เป็นลีเทาเงินคล้ายกับลี
ของเมล็ดตันสวัดว่า **แมวสีสวัด** ส่วนตำรา
โบราณเรียก **แมวมาเลศ** หรือ **แมวดอกเลา**

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา
King Rama IX Commemorative Library, Nakhon Ratchasima

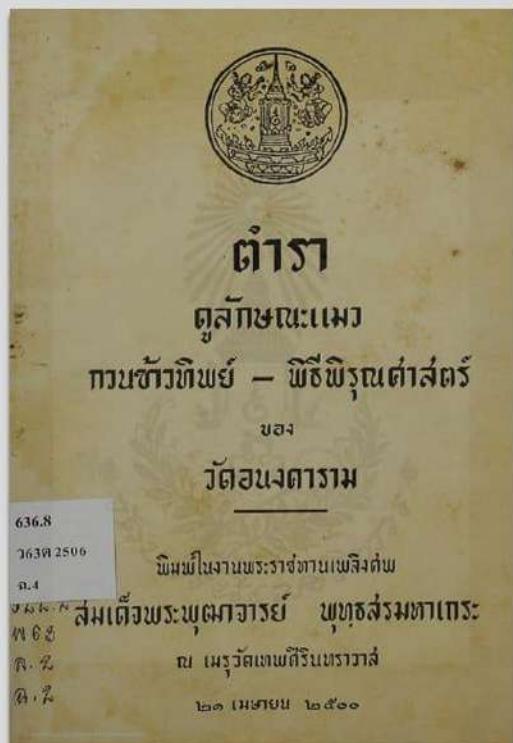
หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา
King Rama IX Commemorative Library, Nakhon Ratchasima

ภาพสมุดไทย ตำราเม瓦, น. ๕

แมวไทยถูกบันทึกไว้ในสมุดไทย “**ตำราเม瓦**” คาดว่าสร้างขึ้นในสมัย
รัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยได้กล่าวถึงแมวลักษณะดี และแมวลักษณะร้าย
ในสมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. ๑๗๘๓–พ.ศ. ๒๐๑๐) ซึ่งในหน้าที่ ๕ ได้เขียนบรรยายถึง
แมวดอกเลา (แมวโคราช) ไว้ว่า แมวดอกเลาเป็นแมวมงคล หากหญิงชายได้ได้
เลี้ยงไว้ จะเป็นมงคลต่อผู้เลี้ยงในด้านทรัพย์สมบัติ ปัจจุบันตำราเมวาเล่มนี้ ถูกเก็บ
รักษาไว้เป็นอย่างดี ณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

“ตำราดูลักษณะเมว” ของวัดอนงค์aram ตีพิมพ์ในปี ๒๕๐๐ ได้
บรรณาถึงลักษณะของ เมวมาเลส หรือ เมวดอกเลา (เมวโคราช) ไว้ดังนี้

วิلامาเลศพีน	บรรราย
ขนดังดอกเลาราย	เรียบร้อย
โคนขนเม่มมอปลาย	ปลอมเสوات
ตาดังน้ำด่างย้อย	หยาดต้อง สัตบง

จากบทกวีนี้แสดงความได้ว่า มาเลศก็คือเมวสีสวاد
หรือเมวโคราช พื้นพรรณราย คือหงส์ตัวเป็นสีเทาเงิน
ขนเหมือนดังดอกเลาคือขนต้องเป็นสีดอกเลาเท่านั้น โคนขน
เม่มมอปลายปลอมเสوات คือขนสีเทาครึ่งดังสีเมฆ ตาดัง
น้ำด่างย้อยหยาดต้องสัตบง คือ ดวงตากลมเป็นสีเขียวอ่อน
หรือเหลืองอ่อนพัน (เมตต์ การุณีจิต, ๒๕๖๓, หน้า ๖๑)

ภาพหนังสือตำราดูลักษณะเมว (TU Digital Collection)

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา
King Rama IX Commemorative Library, Nakhon Ratchasima

แมวโคราช กับประเพณีไทย

ภาพจิตกรรวมพิธีแห่งแมว

เมื่อฟ้าฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล
ชาวบ้านจะนัดหมายกัน เพื่อจัด
“พิธีแห่นงแมว” โดยคัดเลือก
แมวลักษณะดี **สายพันธุ์โคราช (สีขาว)**
ดวงตาสีเขียว เพศเมีย ๑-๓ ตัว เมื่อถึง
วันนัดหมาย ชาวบ้านจะนำแมวใส่กระบุง
ตะกร้า หรือกรง ออกแห่ไปรอบๆ
หมู่บ้าน ผ่านบ้านใครก็เอาน้ำสาดลงบน
แมวเปยกปอนไปทั้งตัว เสร็จแล้วปล่อย
แมวออกจากรถเป็นอันเสร็จพิธี
(วิพากถี, ๒๕๔๖, น.๓๖-๓๗)
สาเหตุที่ต้องเลือกแมวโคราช เป็นจาก
คนโบราณมองว่าเป็นแมวที่มีขนสีเทา
คล้ายกับลักษณะเมฆฝนที่จะนำความ
ชุ่มฉ่ำมาสู่ชาวนา ส่วนดวงตาสีเขียว
เปรียบเสมือนความเขียวขี้ของ
ข้าวในนา

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา
King Rama IX Commemorative Library, Nakhon Ratchasima

แมวโคราช กับความเชื่อโบราณ

ภาพเรือนพ่อคง เรือนไทยโคราช ถ่ายโดย นายอุตตินันท์ ทองคำ

ตามคติโบราณของไทยที่นิยมปฏิบัติกันเมื่อเวลาผู้ใดปลูกบ้านใหม่เสร็จ และเมื่อจะข้าย้ายเข้าไปอยู่นั้น จะต้องมีคนอุ้มแมลงนำเข้าไป แล้วให้เจ้าของบ้านตามชื่นไป เหตุผลที่ทำเช่นนี้ก็มีผู้ให้ข้อคิดต่างๆไป บางคนก็ว่าเนื่องจากเป็นการขึ้นบ้านใหม่ จึงต้องมีแมวไว้คอยจับหนู และบางก็ว่าจากความเชื่อของจีน โบราณกล่าวว่าแมวเป็นสัตว์ที่สามารถขับไล่ภูตผีปีศาจหรือสิ่งชั่วร้าย เพราะแมวสามารถมองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ชัดในที่มืดหรือเวลากลางคืน และเป็นสัตว์ที่ให้โชคหากด้วย ดังที่คนไทยเราเคยเชื่อว่าแมวหมายความสุจริต มีลางนั้นเอง และแมวที่อุ้มชื่นไปก็มี涵义อย่าง บ้างว่าเป็นสีขาว บ้างว่า **สีเทา (สีสวاد)** บ้างก็ว่าเป็น ชนิดลาย เพราะคล้ายเสือจะได้มีอำนาจเป็นที่เกรงกลัว

บรรณาธิการ

กรมปศุสัตว์. แมวโคราช. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ ๑ กันยายน ๒๕๖๔, จาก:

http://breeding.dld.go.th/biodiversity/chm/pvp_chm/provinepet/Chorach%20cat..htm. [ม.ป.ป.]

“ตำราแมวคำกลอน” หอสมุดแห่งชาติ. หนังสือสมุดไทยขา. อักษรไทย. ภาษาไทย เส้นรังค(สีน้ำยา, หมึก). ม.ป.ป.
เลขที่ ๒๔๘. ๙๒ หน้า. หมวดสัตวศาสตร์.

ปริยาลังกรณ์, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. ตำราดุลักษณะแมวและนก ฉบับสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระยาปริยาลังกรณ์. กรุงเทพฯ: วัดบวรนิเวศวิหาร, ๒๕๔๘.

เมตต์ เมตต์การุณย์จิต. สารานุกรมโคราช = Encyclopaedia. นครราชสีมา: ยืนหยัดชัดเจน, ๒๕๖๓.

วิพารถดี. แมวมงคล. กรุงเทพฯ: ไฟลิน, ๒๕๖๖.

สุวัฒน์ อัศวไชยชาญ. แมวไทย. กรุงเทพฯ: ปลาตะเพียน, ๒๕๔๘

อารยะ. แมวสยาม. กรุงเทพฯ: วันชนะ, ๒๕๔๓.

นางอุษา ลีลามโนธรรม เจ้าพนักงานห้องสมุดชำนาญงาน, พิสูจน์อักษร